

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 10.6.2002

59. vuosikerta

Numero 2

Sivu 3

Satotaimet tasaavat mansikkasesonkia

Viime kesä osoitti jälleen sen, että mansikan sadon ajoittamiseen on tarvetta. Tämä on mahdollista istuttamalla satotaimia. Nyt tutkitaan niiden kotimaista tuotantoa. Mansikka tuottaa Suomessa pieniä satoja. Satojen suurentaminen on kuitenkin kaksiteräinen miekka, sillä runsas mansikan tuotanto pääsadon aikana uhkaa tuotannon taloudellista kannattavuutta.

Viljelijä voi löytää markkinarakonsa ajoittamalla mansikkasatonsa valmistumista. Tämän mahdollistavat satotaimet, jotka tuottavat merkittävän sadon jo viljelmän perustamisvuonna. Satotaimien tuottaman sadon korjuu-aika määräytyy istutusajan mukaan.

Ajoitus tasaa satohuippuja

Suomessa käytetyt satotaimet ovat olleet tähän asti tuontitaimia. Niitä tuodaan alueilta, joilla esiintyy haitallisia kasvitaukeja, mustalaikkua ja punamätää. Pääosa satotaimista on lisäksi melko pienikokoisia ja taimet tuottavat satoa lähinnä kasvuston uudistamisen "kylkiäisenä".

Satotaimia voidaan tuottaa joko avojuurisina pelloilla tai paakkutaimina taimistoissa. MTT:ssä tuotetut paakkusatotaimet saivat tulikasteensa jo vuonna 2000 joillakin mansikkatiloilla. Viime kesänä testattiin sadon ajoittamista kotimaisilla Bounty- ja Kent-lajikkeiden paakkutaimilla yhteistyössä 16 mansikkatilan, Marjaosaamiskeskuksen sekä Kaakkois-Suomen marjahankkeen kanssa.

Viljelijät testaavat satotaimia

Taimien testaukseen osallistui tiloja Kaakkois-Suomesta, Savosta, Varsinais-Suomesta ja Uudeltamaalta. Pääosin marjasato tuotettiin avomaalla. Joillakin viljelijöillä, kuten myös MTT:n kokeissa, syystuotannossa oli apuna lämmittämätön kausihuone. Taimia istutettiin myös kasvihuoneisiin maaliskuusta alkaen. Kennoissa kasvatetut taimet pidettiin pakkasvarastossa -1,5 asteen lämpötilassa syksystä 2000 lähtien aina siihen asti, kun ne toimitettiin viljelijöille.

Pääsato elokuussa

Pääosa taimista istutettiin avomaalle kesäkuun puolivälissä. Satoa alettiin tällöin saada yleensä noin 50 päivän kuluttua, elokuun alusta alkaen. Kesäkuun alussa istutetut mansikat

alkoivat tuottaa satoa jo heinäkuun kolmannella viikolla, 'Kent' aikaisena lajikkeena nopeammin kuin 'Bounty'. Mitä myöhemmin kesällä taimet istutettiin, sitä nopeammin satoa saatiin, koska taimet kehittyivät keskikesän lämmössä vauhdikkaasti.

Sadonkorjuuaika jäi kuitenkin lyhimmäksi tiloilla, joissa taimet istutettiin avomaalle myöhään. Heikentyneet sääolot johtivat siihen, että sato jäi vajavaiseksi. Kausihuoneissa kukintoja kehittyi pitkällä aikavälillä, ja satoa saatiin jopa reilusti yli kaksi kuukautta.

Satotaimilla kymmenen tonnin kerhoon

Bounty-lajikkeessa oli tilakokeessa yhtä paljon kukkavanoja kuin MTT:n kokeissa. Tiloilla saatiinkin useimmiten koeoloja vastaavat sadot. Kent-lajike kasvoi MTT:n koekentällä kausihuoneessa, mikä mahdollisti keskimääräistä pitemmän ja runsaamman kukinnan. Tämä näkyi myös sadoissa. Molempien lajikkeiden sato oli keskimäärin neljänneskilon tainta kohti ja siten varsin tyydyttävä. Bounty-lajikkeen satotaimet tuottivat tosin vähemmän satoa kuin edellisen vuoden kokeissa.

Jos mansikkasato jäi tilalla alle neljänneskilon per taimi, löytyi siihen aina selkeä syy. Niitä olivat esimerkiksi ongelmat kastelussa, kasvinsuojelussa tai maaperässä. Kauppakelpoisen sadon määrää vähensivät ja tilakohtaista vaihtelua tuloksiin toivat myös marjojen likaantuminen, lintujen aiheuttamat tuhot sekä Bounty-lajikkeen härmätartunta ja pienien marjojen runsaus.

Nämä viljelijöiden toteuttamat kokeet osoittivat, että satotaimista nykysuositusten mukaan perustettu (40 000 tainta hehtaarille) mansikkamaa voi tuottaa jo istutusvuonna satoa kymmenen tonnia hehtaarilta. Kiitokset kaikille viljelijöille ja tutkimusassistentti Kati Huovilalle hyvästä yhteistyöstä!

Saila Karhu, MTT

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2002: 3

saila.karhu@mtt.fi

puh. (02) 477 2206